Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, dnia 31 lipca 1930 r. № 14.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO“
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

Rok 6. Warszawa, dnia 31 lipca 1930 r. № 14.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

Redaktor ALEKSANDER SŁOMIŃSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego“ Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to-Krzyska Nr. 13 m. 15. Tel. 442-63.

Operacje inkasowe, finansowe ich znaczenie, wskazania techniczno-racjonalizacyjne*).

Stanowisko bankowości polskiej wobec operacyj inkasowych ulegało znacznym wahaniom zależnie od konjunktur na rynku pieniężnym, zależnie od siły i polityki finansowej danego banku, zależnie od rozbudowy aparatu bankowego pod względem terytorjalnym, wreszcie zależnie od stopnia sprawności aparatu bankowego. Za czasów inflacji obfitość zleceń inkasowych na pewne ośrodki gospodarcze niejednokrotnie decydowała o założeniu oddziału banku w odnośnej miejscowości. Obfitość zleceń miała w tym wypadku znaczenie miernika gospodarczej żywotności obieranego ośrodka, a myślą przewodnią samego wyboru było zachować obroty z inkasa dla instytucji w całości. Dzisiaj z oddali kilku lat możemy stwierdzić, że motyw przysparzania obrotów z inkasowych zleceń uwypuklił się w szczególności w fazie zupełnego zaniku bankowych kapitałów zarodowych i obrotowych, a więc w czasie, kiedy zlecenia inkasa były niemal jedynemi źródłami dla niejednej placówki bankowej kapitałów obrotowych.

Nakreślona polityka finansowa nie była wszystkim bankom w odrodzonej Polsce właściwą. O ile pierwsza grupa banków nastawiona była na organizacyjną dekoncentrację, to przeciwległy kierunek koncentracji znalazł w kilku innych bankach gorących zwolenników i konsekwentnych wykonawców. Ta druga grupa banków zrozumiała, że rozporządzalna ich siła finansowa nie pozwala im na rozpraszanie swej energji finansowej, a dalszą konsekwencją tego stanowiska była rezerwa w stosunku do operacyj inkasowych.

Stwierdzamy na podstawie ogłaszanych co kwartał bilansów banków akcyjnych, że rubryka portfelu inkasowego pozostaje w ścisłej zależności, w stosunku prostym do ilości placówek danej instytucji.

Ale i powyższe nie wyczerpuje zasadniczych motywów, jakie mają wpływ na stanowisko bankowości do zleceń inkasowych.

Nie mało ważnem jest sprawność techniczna aparatu bankowego. Ta w wysokim stopniu decyduje o rozwoju działalności inkasowej. Od tego, czy wykonanie zlecenia inkasowego jest dość sprawne, zależy pozyskanie dalszych zleceń, nawiązanie stałego stosunku kupieckiego, opierającego się na zaufaniu w zdolność kredytową i w sprawność techniczną korespondenta. Rzecz prosta, że sporadyczne zlecenie inkasowe absorbuje tryby maszyny bankowej niewspółmiernie wysoko do niskiej wartości uzyskiwanego świadczenia prowizyjnego i w tem dopatrujemy się źródła opinji o deficytowości operacyj inkasowych.

Korektura tego stanu rzeczy może nastąpić w drodze masyfikacji i racjonalizacji technicznej, oczywiście o ile na to tempo życia gospodarczego pozwala.

Ewolucja stosunków społeczno - gospodarczych w odrodzonej Polsce biegnie nie tylko po linji falistej doskonalenia się form ustrojowych, ale dokonywa się równocześnie organiczny proces scalania się troistych pierwiastków przejętych z minionej epoki i w tem tkwi właśnie trudność, w tem należy szukać przyczyny, dla której nie sposób nieraz nam nadążyć w dziejowym pochodzie rozwojowym.

W obecnym stanie rzeczy strukturę organizacyjną operacyj inkasowych cechuje zanikający liberalizm niemiecki i rozwijający się dokumentaryzm. Te dwa różnorodne sposoby ujmowania interesu inkasowego kłócą się w obecnym systemie w bankach polskich stosowanym.

Według szkoły niemieckiej punktem wyjścia dla organizacji, powiedzmy ściślej dla wprowadzenia udzielonego zlecenia inkasowego w labirynt rachun-

---

*) W numerze 20 z dn. 31/X 1929 r. podaliśmy artykuł dyskusyjny p. t. „W sprawie instrukcji dla działu inkasowego“. Niniejszy artykuł, poruszający w drugiej części wskazania techniczne operacyj inkasowych, podajemy również jako materjał dyskusyjny. *(Red.)*

kowy, był moment wpływu, a więc dopiero w chwili upłynnienia, spieniężenia dokument inkasowy względnie uzyskana za niego gotowizna stanowiła przedmiot względnie podstawę księgowania. Przed tą chwilą dokument inkasowy pozostawał jedynie w luźnej ewidencji korespondencyjno-manipulacyjnej, w oczekiwaniu swego załatwienia, nie był zatem objęty ani ogólnym bilansem, ani rachunkiem choćby depozytowym. Dodatnią stroną tego liberalizmu niemieckiego jest mniejsza suma koniecznych czynności dla ostatecznego wykonania zlecenia inkasowego, ujemną stroną jest dwutorowość rachunkowa. Mamy bowiem do czynienia w systemie liberalistycznym z wartościami bilansem względnie rachunkiem depozytowym, objętemi oraz z wartościami pozostającemi li tylko w dorywczej, powiedzmy ściślej, w pozarachunkowej ewidencji manipulacyjno-korespondencyjnej. Prawda najgorszy system ściśle przestrzegany, okazuje się lepszym, aniżeli najlepszy system nieodpowiednio stosowany, ale właśnie to przemawia za zarzuceniem metody liberalistycznej.

Dokumentaryzm jest znamieniem ducha czasu, cechą współczesnego pieniężnictwa światowego.

Czemże jest bilet banku emisyjnego, jak nie dokumentem poręczającym wypłatę naznaczonej na nim sumy pieniężnej w złocie, czemże jest czek jak nie dokumentem polecającym wypłatę sumy pieniężnej za okazaniem, czemże są weksel, trata, jak nie dokumentami zobowiązania do zapłaty sumy pieniężnej w określonym czasie. Proces unifikacji banknotów, unifikacji i standaryzacji czeków to przyszłe wyższe stadjum dokumentaryzmu. Słowem fiduciarna wartość dokumentów w obrocie pieniężnym nabiera znaczenia. Prostą konsekwencją dokonującego się procesu jest przesunięcie momentu książkowania zlecenia inkasowego, a mianowicie z momentu rzeczywistego zainkasowania na wcześniejszy a tym jest moment otrzymania zlecenia. Według ustalonego przez Min. Skarbu ok. DOP/943/I/27 schematu buchalteryjnego zlecenie inkasowe otrzymuje swój wyraz w ogólnym bilansie już w momencie otrzymania, w pozycji „inkaso“ i odpowiadającej jej „Różni za inkaso“.

To, co było zaletą szkoły liberalnej, tutaj jest wadą i odwrotnie. Wymogi Min. Skarbu podniosły deficytowość działu inkasowego o stopień wyżej, zerwały całkowicie ze szkołą niemiecką, oświadczając się za tak zwanym dokumentaryzmem na punkcie organizacji działu inkasowego.

Powołany okólnik Min. Skarbu recypowany przez nowe prawo bankowe z 17/3.1928. (Dz.U. Rz.P. Nr. 34 Poz. 321) art. 66 uporządkował jedynie składniki bilansu bankowego, nie wdając się zupełnie w materję samego przeprowadzania. Stąd też praktyka przeprowadzania operacyj inkasowych potoczyła się w dwojakim kierunku. Oba kierunki przeksięgowywania są zgodne co do momentu wprowadzenia dokumentu do rachunku z chwilą otrzymania, rozbieżność następuje dopiero w chwili realizacji upłynnienia. Pierwszy kierunek zbliżony do dawniejszej szkoły niemieckiej zadowala się zniwelowaniem mechaniczno-buchalteryjnem otwartych rachunków. I tak w chwili otrzymania zlecenia zdanie prima-noty czy dziennika przelewowego opiewało: „inkaso winien“, „różni za inkaso ma“, to w momencie zainkasowania, „inkaso ma“, „różni za inkaso winien“ za odnośną kwotę. Drugi natomiast kierunek łączy uznanie inkasa z organicznemi czynnościami, pozostającemi w związku z wykonaniem zlecenia inkasowego. A więc uznaje r-k inkasa za wpłaconą gotówkę, za przekazane na pokrycie żyrem B.P., przez PKO względnie za przelew z r-ku — zadłuża „różni za inkaso“ za oddaną zleceniodawcy równowartość dokumentu i prowizję.

Prawda oba sposoby prowadzą do tego samego rezultatu. Przy sprawnem wykonaniu i należytem przeprowadzeniu udzielonego zlecenia inkasowego tak r-k inkasa jak r-k różni za inkaso zamykają się zgodnie z równem saldem lub też bez sald. Ale jakże inaczej przedstawia się sprawa, kiedy choćby jedno ogniwo w maszynie bankowej zawiedzie. W wypadku mechaniczno - buchalteryjnej regulacji zniosły się zupełnie należycie otwarte rachunki inkasowe, a jednak zlecenie w wykonaniu czy przeprowadzeniu utknęło. W drugim wypadku organicznego wiązania r-ku inkasa czy różni za inkaso z odnośnemi czynnościami bankowemi — aparat bankowy reaguje na nienależyte wykonanie, czy przeprowadzenie niezgodnością r-ku.

Z powyższego widzimy, że drugi sposób przeprowadzenia prowadzi do tak zwanej samoczynnej rzeczowej kontroli aparatu bankowego, podnosi zatem jego sprawność techniczną.

Roztrząsanie przedmiotowego zagadnienia ze stanowiska konjunkturalno-finansowego, ze stanowiska obowiązującego prawa bankowego i praktyki rachunkowej nie dają rozwiązania dla deficytowości operacyj bankowych. Co więcej, nowy kierunek tak zwanego dokumentaryzmu podniósł stopień deficytowości.

Jakkolwiek intrata w postaci stawki prowizyjnej nie wyrównuje nierzadko ściśle skalkulowanych poniesionych kosztów, to jednak nie można zapoznawać znaczenia operacyj inkasowych w życiu gospodarczo-finansowem. Im wyższy jest szczebel gospodarstwa społecznego, tem wyższe zróżniczkowanie terytorjalne w podziale i w cyrkulacji kapitałów mających w poszczególnej fazie obiegu swoje ujście w operacji inkasowej. Innemi słowy, emitowany kredytowo kapitał wraca drogą operacji inkasowej do swego macierzystego źródła. A więc, jeśli ma miejsce emisja kapitału, siłą rzeczy musi mieć miejsce w działalności bankowej recepcja kapitału czyli operacja inkasowa. Niema w fizyce reakcji bez akcji, w ekonomji kupna bez sprzedaży; w bankowości operacja inkasowa jest drugą połową czynnej operacji, jaką jest emisja kredytowa. Tendencja zredukowania działalności inkasowej z uwagi na jej deficytowość nie leży na linji rozwoju bankowości jako ogółu pomyślanej, jest sprzeczna z duchem ewolucji.

Z powyższego rozważania daje się z łatwością wydedukować, że problem podniesienia dochodowości działu inkasowego leży całkowicie na płaszczyźnie techniczno-organizacyjnej. Budowa aparatu bankowe-

go opiera się na elemencie ustawowym, elemencie kultury zawodowej, na rozporządzalnych środkach materjalnych i intelektualnych. Ustawy dają ramy, kultura zawodowa rozmach, a środki zasobowe zapewniają wykonanie budowy aparatu bankowego. Warunki przestrzenne, wewnętrzno - komunikacyjne mają swój możny wpływ na strukturę organizacyjną. Ideałem lokalnościowego problemu jest układ pomieszczenia bankowego w formie podkowy, zapewniający publiczności bankowej łatwą orjentację i dostęp, a w komunikacji wewnętrzno-bankowej upraszczający cyrkulację załatwianych dokumentów. Rozwiązanie dochodowości na drodze racjonalnego rozmieszczenia, zapewniającego korzystne warunki przestrzenne i wewnętrzno-komunikacyjne trafia na takie same trudności, jakie spotyka na drodze mechanizacji przy zastosowaniu różnorakich maszyn biurowych, a mianowicie, natrafia na skąpe środki materjalne, niedokrewność finansową.

Z tych względów pominiemy wskazania wybiegające poza ramy naszych możliwości finansowych i poprzestaniemi na analizie pierwiastkowych czynności w dziale inkasowym i ich racjonalnem ułożeniu.

Materjał zleceń inkasowych dzieli się według podstawy wymagalności określonej kwoty w pewnym terminie na inkaso dokumentarne i dokumentarno-towarowe, według miejsca wymagalności na inkaso płatne w siedzibie banku i poza siedzibą banku. Dla każdej z wymienionych grup suma czynności koniecznych do wykonania inkasa jest inna. Najbardziej prostym jest tryb załatwienia inkasa dokumentarnego w siedzibie banku, najwyższej sumy czynności wymaga wykonanie zlecenia inkasa dokumentarno-towarowego poza siedzibą banku.

Inkaso doknmentarne w siedzibie banku składa się z następujących faz wykonania: przyjęcie zlecenia, upłynnienie dokumentu i oddanie zainkasowanej równowartości. Pomijamy czynności wstępne poprzedzającę selekcję zleceń inkasowych z ogólnych operacyj i zatrzymujemy się jedynie nad trybem postępowania w wymienionych powyżej fazach.

Faza pierwsza—przyjęcie zlecenia obejmuje imatrykulację dokumentu według znamion, a więc numeru obcego, kwoty, terminu płatności i miejsca płatności, rygoru wymagalności następnie adresu zleceniodawcy, adresu zobowiązanego i sposobu oddania uzyskanego wpływu. Wprowadzenie do matrykuły, kopjałem, księgą wekslową lub numerów lub też inkasową zwaną daje podstawę do zindywidualizowania zlecenia, umożliwiającego odróżnienie jednego dokumentu od drugiego choćby o wszystkich znamionach wspólnych, a to przez umieszczenie kolejnego numeru własnego. Podana imatrykulacja, o ile chodzi o dokumenty o dłuższym obiegu, nie jest zupełną, ogranicza się bowiem do zapodania ogniwa ostatniego oraz źródła przewidywanego wpływu — a więc ostatniego żyranta i akceptanta. Nie wyczerpuje zatem fiduciarnej wartości, albowiem za obiegowy dokument z reguły odpowiadają wszystkie umieszczone na nim podpisy. Tę sprawę pozostawiamy otwartą jako wybiegającą poza ramy naszego założenia.

Drugą czynnością w fazie pierwszej jest ustalenie kalendarza dla przyjętych zleceń. W księdze terminów, skadencji, kalendarzem zwanej powtarza się te wszystkie wyżej podane specimina dokumentu z ewentualnem opuszczeniem szczegółu o rygorze wymagalności, sposobie oddania zainkasowanego wpływu, nierzadko z opuszczeniem numeru obcego. O ile tak zwany kopjał inkasowy jest do pewnego stopnia bieżącym inwentarzem napływających zleceń, to kalendarz segreguje materjał inkasowy według naznaczonych terminów płatności, stanowi podstawę na zewnątrz działu inkasowego do kalkulacji płynności środków obrotowych, a na wewnątrz do wcielenia dziennego materjału do portfelu i następnej bezzwłocznej rewizji zgodności portfelowej, a w końcowym rezultacie nierzadko do tak zwanej samoczynnej rzeczowej kontroli. Rzeczowa samoczynna kontrola nie zadowala się przeprowadzeniem zaszłości inkasowych i sprawdzeniem tychże przez księgę główną, ale, segregując obroty według terminów, sprawdza kalendarz oraz reaguje na niewłaściwe przeprowadzenie czy wcielenie dokumentu do portfelu i to w najwłaściwszym momencie, a mianowicie, w momencie realizacji, a więc bez utraty prawa protestu, sprawy niezwykle ważnej w dziedzinie inkasowej.

Trzecią pierwiastkową czynnością jest uwiadomienie zobowiązanego (domicyljata) o płatności inkasowej. Na treść wezwania do wykupna (awiza) składają się minimalne następujące szczegóły: adres zobowiązanego, kwota, termin płatności, podpis banku inkasującego. Czynność uwiadomienia zobowiązanego zamyka pierwszą fazę, to jest fazę przyjęcia zlecenia.

W opisanej części trybu załatwienia należy odróżnić dwojakiego rodzaju czynności, a mianowicie czynności bieżące, powiedzmy właściwe i czynności kontrolne. Czynności bieżące polegają na pewnego rodzaju konskrypcji jednych i tych samych szczegółów z tą jedynie różnicą, że w kopjale obfitość szczegółów jest największą, w kalendarzu mniejszą, a jeszcze mniejszą w awizie. Oceniając z tej strony wartość poszczególnych danych, możemy jedne zakwalifikować jako dla kopjału, kalendarza i awiza konieczne, i drugie szczegóły dla kalendarza i awiza bez znaczenia. O ile dalej stwierdzimy, że umieszczenie na awizie szczegółu o sposobie zużycia zainkasowanego wpływu czy też od kogo dokument otrzymaliśmy, nie narusza w niczem interesu banku, bo pierwsze jest ze stanowiska konkurencyjnego bez znaczenia, a to drugie widocznie jest również z ewentualnie wykupionego dokumentu zleceniowego, dojdziemy z łatwością do wniosku, że powyżej nakreślone trzy czynności bieżące dadzą się ująć sposobem kalkowym w jedną czynność, a to przy odpowiednim układzie druków na awiza, kalendarz kartkowy, kopjał inkasowy, jak wzory pod 1), 2), 3).

1)

cf. .... **Weksel inkasowy.** Nr. weksla: ....

Nr. obcy: ....

Kwota: .... (w ks. ....)

płatny: ....

Akceptant: ....

(wystawca)

Adres (domicyl): ....

Ostatni indos: ....

Dyspozycja przekazu: ....

Uwagi: ....

2)

Niniejsze zawiadomienie należy przed-

łożyć przy wykupnie weksla.

cf. .... Nr. weksla: ....

Nr. obcy: ....

BANK ....

w ....

uprasza o wniesienie do kasy w godzinach od 9—12 przed poł.

.... (w ks. ....)

za weksel, płatny dnia .... 193....

Akceptant: ....

(wystawca)

Adres (domicyl): ....

Ostatni indos: ....

Dyspozycja przekazu: ....

Uwagi: ....

Weksle niewykupione w dniu płatności

oddaje się w tym samym dniu do protestu.

3)

cf. .... **Terminarz wekslowy.** Nr. weksla ....

Nr. obcy: ....

Kwota: .... (w ks. ....)

płatny: ....

Akceptant: ....

(wystawca)

Adres (domicyl): ....

Ostatni indos: ....

Dyspozycja przekazu: ....

Uwagi: ....

Powyższe wzory winny być równe co do wielkości, każdy w innym kolorze, przyczem kolor winien być tak dobrany, by pismo ołówkiem atramentowym względnie odbitki kalkowe były wyraźne. Zaleca się następnie najlepiej na białym papierze wypisywać kopjał inkasowy, jako pierwszą odbitkę również na miękkim papierze koloru n. p. jasno-żółtego awizo, na drugiej odbitce na papierze kartotekowym koloru n. p. jasno-różowego kartkowy terminarz. Obie odbitki perforowane, do wydzierania. Całość we formacie potrójnej lub poczwórnej wielkości trójdruku, przed użyciem silnie zbroszurowana, a po użyciu i wydzieleniu grzbietów awiz i kartek kalendarzowych wyłącznie jako kopjał inkasowy oprawna.

Kopjał będzie tylko jednostronny, terminarz kartkowy i awiza wypadną w szczegółach szerzej rozbudowane.

„cf"—conferatur—przeznaczone jest na umieszczenie liczby aktu, natomiast obok kwota . . . , w nawiasie „w. ks." . . . . . należy podać przy zleceniach opiewających na obce waluty wartość książkową zlecenia według z góry ustalonego sztywnego kursu dla odnośnej waluty.

Przystępujemy do drugiej fazy, to jest upłynnienia dokumentu inkasowego, przyjmując jako podstawę, że w pierwszej fazie zastosowaliśmy powyżej podane wzory, że kasa banku odbiera na podstawie terminarza kartkowego dziennie wpływający materjał inkasowy i prowadzi portfel inkasowy—czynność realizacyjna ogranicza się do zgłoszenia zobowiązanego u kasjera z awizem i złożenia kwoty za wydaniem pokwitowanego dokumentu.

W wypadku zgłoszenia się klijenta bez awiza, kasjer odsyła go do likwidatury inkasowej celem wygotowania duplikatu awiza bądź też zanotowania braku awiza na odnośnej kartce terminarza. Sporządzone przez kasjera listy wpływów dziennych — łącznie z pokwitowanemi kartkami terminarza stanowią bazę do rozliczenia się z gotówki, na czem kończy się druga faza czynności inkasowych.

Pokwitowanie awiza łącznie z dołączonemi kartkami terminarza dają podstawę dostateczną do oddania równowartości zleceniodawcy i to bez uciekania się do pomocy pierwotnej korespondencji, co w wysokim stopniu upraszcza końcową fazę wykonania zlecenia. Rzecz jasna, że trójdruk winien być sporządzony na podstawie dokumentów, a skontrolowany z oryginalnem poleceniem komitenta.

W trybie załatwienia zlecenia zamiejscowego należy jedynie zmienić awizo na odpowiednie polecenie do własnego korespondenta. Otrzymana wiadomość o wpływie łącznie z kartką terminarza stanowi zupełnie analogicznie jak przy zleceniach miejscowych podstawę do oddania wpływu z inkasa zleceniodawcy.

Zlecenie inkasa dokumentarnego a w szczególności wekslu, czeku bądź też z natury swojej jako dokumentu, a jeszcze więcej z tytułu specjalnego prawa wekslowego, czy też czekowego jest ściśle unormowane. Dodatkowego zlecenia podwyższenie wartości nominalnej wekslu, czeku, przedłużenia terminu nie uznaje ani prawo wekslowe ani prawo czekowe. Co więcej oba prawa przewidują co do terminu rygory godzące w interes wierzyciela, a mianowicie, pozbawiające go dobrodziejstwa ustawy, o ile w przewidzianym w dokumencie względnie ustawą terminie dokumentu do zapłaty nie przedstawi. Przedterminowe przedstawienie wekslu do zapłaty jest przewidziane prawem wekslowem w razie upadłości, postępowania ugodowego, bezskutecznej egzekucji (Dz. U. Rz. Pol. Nr. 100 z 14.II 1924. Poz. 926. art. 42) do majątku trasata. Natomiast upadłość wystawcy czeku zwalnia trasata od zapłaty czeku. Dz. U. Rz. Pol. Nr. 100 z 14.II.1924. Poz. 927 art. 21). Z powyższego wi-

dzimy, że wymagalność wekslu, czeku jest wyposażona we wcale surowe rygory.

Konstrukcja prawna zlecenia inkasa towarowego jest zupełnie odmienną. Należy sobie zdać sprawę, że inkaso towarowe jest osnową gospodarczego obrotu, że sama treść obrotu gospodarczego może łatwiej uledz modyfikacji aniżeli tak zwany finał gospodarczego obrotu, jakim jest inkaso dokumentarne. Inkaso towarowe jest tedy zleceniem warunkowem, zasadniczo odwołalnem tak co do wysokości jak i co do terminu. Zlecenie zazwyczaj upoważnia zleceniodawcę do wydania towaru lub towaru i dokumentu, lub też dokumentu towarowego za złożeniem kwoty pieniężnej w gotowiźnie, w czeku, w wekslu i t. p. Nie dość na tem inkaso towarowe może opiewać alternatywnie na dwie lub więcej różne co do terminów i wysokości kwoty, może przewidywać klauzulę karną na wypadek przeterminowania (penale odsetkowe) lub też odsetki bieżące od pewnego terminu zaliczalne wreszcie forma regulacji inkasa może być z powyższych elementów w najróżnorodniejszy sposób złożona. Nezależnie od klauzul regulacyjnych może zlecenie inkasa towarowego obejmować zastrzeżenie względnie instrukcję co do wyboru magazynu, ubezpieczenia od ognia, kradzieży, upoważnienie częściowego wydawania.

Ta różnorodność struktualna zleceń inkasa towarowego jest tem większą, im większą jest obfitość zleceń. W takich warunkach najszerzej rozbudowany tryb załatwień nie jest w stanie objąć wszystkich cech zleceniowych. Zastosowanie trójdruku dla celów inkasa towarowego nie jest polecenia godnem. Wskazanem jest natomiast łączenie rachunków powołanym okólnikiem Min. Skarbu przewidzianym z rzeczywistemi czynnościami dla niezatracania rzeczowej samoczynnej kontroli opierającej się na zdolności „inkasa“ i „różni za inkaso“.

Rzucone powyżej uwagi nie wyczerpują wszystkich możliwości zracjonalizowania obrotów inkasowych. Mają one swoje znaczenie tak w zastosowaniu pro domo interno jak i pro foro externo, tak w łonie instytucji—międzyoddziałowo, jak i pomiędzy instytucjami. O ile jednak chodzi o zlecenia dokumentarne pro domo, racjonalizacja tychże pod względem technicznym może posunąć się o jeden stopień wyżej. Należy tylko rozróżnić, czy stosunek rozrachunkowy międzyoddziałowo jest bezprocentowy czy też opiera się na oprocentowaniu rachunku bieżącego. Za połowę każdego miesiąca przynajmniej na dziesięć dni przed terminem wysyła oddział zlecający odnośną część wekslowego portfelu dyskontowego drugiemu oddziałowi do inkasa, zadłużając go z góry za łączną sumę poleceń dokumentarnych w pierwszym wypadku bez waluty, w drugim wypadku z walutą średnią (według formuły $\frac{k.d+k1.d1+k2.d2+k3.d3+k4.d4...}{k+k1+k2+k3+k4......}$ = średni bieg całości, przyczem k, k1, k2, k3, k4,.... oznacza nominały poszczególnych weksli, natomiast d, d1, d2, d3, d4,... ilości dni biegu poszczególnych weksli od dowolnie obranej epoki) — z ewentualnem doliczeniem bonifikaty jednego lub dwu dni za czynność inkasową. O ile zważymy, że protesty weksli zdyskontowanych normalnie nie przekraczają 5% portfelu, dojdziemy z łatwością do wniosku, że storna z tego tytułu, to znaczy z tytułu ewentualnych protestów w stosunku do całokształtu uproszczenia będą stanowić zaledwie drobny ułamek.

Za taką racjonalizacją przemawiają następujące korzyści:

1) uzyskujemy szerszą bazę kalkulatywno-finansową,

2) uzyskujemy sui generis przejrzystość rachunkową, odpada bowiem r-k inkasa weksli własnych,

3) mamy możność przerzucenia ciężaru dni ulgowych na opóźniającego się dłużnika wekslowego.

Przy tej strukturze inkasa dokumentarnego łatwiej możemy uzgodnić nasze obowiązki płatnicze z przewidywanemi wpływami, a ewentualny nadmiar gotówki skierować do właściwego przeznaczenia.

Jeszcze słowo o tak zwanem pozornem inkasie towarowem, winkulacjach biernych o dłuższym terminie. Wspomniane zlecenia zazwyczaj upoważniają zleceniodawcę do wydania towaru za złożeniem równowartości w terminie nierzadko sześciomiesięcznym, a nawet i dłuższym. Tego rodzaju zleceń nie można zaliczyć do zleceń inkasa towarowego, zawiera ono sporo znamion kredytu gwarancyjnego. O ile więc racjonalizacja techniki organizacyjnej dla inkasa ściśle towarowego napotyka na duże trudności, to ujęcie zleceń inkasowo-gwarancyjnych w obecnym stanie rzeczy jest nie do przezwyciężenia.

Kazimierz Pilawski.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce.

(Ciąg dalszy).

V. Ubezpieczenie od wypadków przy pracy.

Przepisy o ubezpieczeniu od wypadków przy pracy są ujęciem w formę ubezpieczeniową zasady odpowiedzialności cywilnej pracodawców za cielesne szkody, poniesione przez pracowników, a wrazie ich śmierci przez członków ich rodzin—skutkiem wypadków przy pracy. Na obszarze województw południowych, cieszyńskiej części województwa śląskiego, województw centralnych i wschodnich obowiązują obecnie ustawy ubezpieczeniowe austrjackie, znowelizowane ustawą polską z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 p. 413) oraz ustawą z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 p. 148). która rozciągnęła moc obowiązującą ustaw austrjackich na b. zabór rosyjski. Punktem wyjścia tych przepisów jest austrjacka ustawa z dnia 28 grudnia 1887 (znowelizowana ustawą z dnia 29 kwietnia 1912 r., uchyloną przez ustawę polską z dnia 7 lipca 1921 r. oraz ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r.). Następnie zostały wydane: ustawa z dnia 20 lipca 1894 r., która rozszerzyła zakres przedsiębiorstw, objętych obowiązkiem ubez-

pieczenia i wprowadziła przepisy o dobrowolnem ubezpieczeniu, ustawa z dnia 9 sierpnia 1908 r. o odpowiedzialności za szkody związane z używaniem samochodów, ustawa z dnia 8 lutego 1909 r., która zawiera przepisy o prowadzeniu list płacy, przedawnieniu opłat ubezpieczeniowych i odsetkach zwłoki, ustawa z dnia 21 sierpnia 1917 r. nowelizująca oraz ustawa z dnia 29 kwietnia 1912 r. o ubezpieczeniu od wypadków w zakładach przemysłu budowlanego (uchylona ustawą z dn. 7.VII 1921 r.), ustawa z dnia 30 grudnia 1917 r. o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych. W czasach polskich zostały wydane ustawy: ustawa z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austrjackim w razie nieszczęśliwych wypadków (uchylona w stosunku do nieetatowych pracowników kolejowych rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 3 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 p. 551, całkowicie rozp. Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1928 r. o zaopatrzeniu emerytalnem etatowych pracowników kolejowych—Dz. U. R. P. Nr. 57 p. 448), ustawa z dnia 26 listopada 1925 r. w sprawie uzupełnienia odszkodowania osób, dotkniętych skutkami nieszczęśliwych wypadków przy pracy w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźtwie w Rosji (Dz. U. R. P. Nr. 125 p. 892), rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 24 listopada 1927 r. o częściowej zmianie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (Dz. U. R. P. Nr. 106 p. 910), rozporz. Prezydenta Rzplitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie uzupełnienia niektórych przepisów obowiązujących ustaw w dziedzinie ubezpieczenia od wypadku na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej (Dz. U. R. P. Nr. 27 p. 254). Z przepisów wykonawczych wymienić należy: rozporz. Min. Pracy i Opieki Społ. z dnia 7 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 p. 512) oraz z dnia 15 czerwca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70 p. 492) o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r., rozporządzenia Min. Pracy i Opieki Społ. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości (pierwsze również w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu) z dnia 28 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 p. 749) oraz z dnia 27 września 1927 r. (Dz. U. R P. Nr. 87 p. 782) w sprawie siedziby organizacji sądów rozjemczych dla Zakładu Ubezpieczenia od wypadków oraz w sprawie utworzenia tych sądów w Warszawie, Krakowie i Łodzi, rozp. Min. Pr. i Op. Społ., w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21. p. 128) w wykonaniu wspomnianej wyżej ustawy z dnia 26 listopada 1925 r. oraz rozporz. Min. Pr. i Op. Społ. z dnia 14 czerwca 1928 r. o przydzieleniu do kategoryj niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków (Dz. U. R. P. Nr. 65 p. 599). Uporządkowanie różnorodnych przepisów o ubezpieczeniu od wypadków w stosunku do pracowników fizycznych ma wprowadzić opracowywana przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej ustawa o ubezpieczeniu społecznem, scalenie ubezpieczenia od wypadków pracowników umysłowych z ubezpieczeniem emerytalnem tych pracowników ma wprowadzić nowela do rozporz. Prezydenta Rzplitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, która jest przygotowywana.

Zakres obowiązku ubezpieczenia określa § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 65 p. 413) oraz w związku z tem rozporz. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 4 p. 27). Obok robotników i urzędników, wymienionych w tych przepisach zakładów pracy (przedsiębiorstw przemysłowych, fabryk, hut, kopalni i t. d.) obowiązek ubezpieczenia dotyczy również robotników i urzędników, zakładów pracy, wytwarzających materjały wybuchowe lub używających ich, używających kotłów parowych lub motorów oraz wszelkich innych prowadzonych w sposób przemysłowy. W związku z pojęciem zakładów, prowadzonych w sposób przemysłowy (interesującem również komunalne kasy oszczędności) zapadły dwa wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 12 grudnia 1927 r. L. Rej. 1132/25 w sprawie obowiązku ubezpieczenia personelu Kasy Oszczędności m. Tarnowa oraz z dnia 13 grudnia 1927 r. L. Rej. 919/25 w sprawie personelu T-wa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie. N. T. A. wyszedł z założenia, że pojęcie zakładu, prowadzonego w sposób przemysłowy należy brać w znaczeniu powszechnie używanem, ponieważ ustawa nie zawiera bliższych wskazań, dotyczących jego treści, że—zgodnie ze wspomnianem rozp. Min. Pr. i Op. Społ.—zamiar zysku należy uważać za czynnik istotny w pojęciu przemysłu, że wobec tego nie jest decydującą możliwość zysku lub nawet rzeczywiste osiąganie go, ale zysk jako cel w tem znaczeniu, że bez nadziei zysku nie byłoby wykonywania działalności przez dany zakład, że tem samem nawet przewidywanie zysku w przepisach, na których opiera się dany zakład, może jeszcze nie stanowić o charakterze przemysłowym, jeżeli z tych postanowień nie wynika, by osiąganie zysku było zamiarem i warunkiem, od którego byłaby uzależniona działalność. Wychodząc z tych przesłanek, N. T. A. uznał, że Kasa Oszczędności m. Tarnowa—której zadaniem jest, jak wynika z postanowień jej statutu, umożliwianie bezpiecznej i korzystnej lokaty kapitałów, a osiąganie zysku (nadwyżka nad odsetkami, wypłacanemi wkładającym, kosztami administracyjnemi i odpisami na fundusz rezerwowy celem zabezpieczenia zobowiązań kasy), przewidywane przez statut, nie jest zamiarem kasy w znaczeniu wyżej podanem—nie podpada pod pojęcie zakładu, prowadzonego w sposób przemysłowy, a ponieważ nie należy również do kategorji innych zakładów pracy objętych obowiązkiem ubezpieczenia od wypadków — przeto niema obowiązku, ani prawa ubezpieczania swych pracowników. Stąd łatwo już wyprowadzić wnioski w stosunku do komunalnych kas oszczędności. Jak wynika z postanowień rozporz. Prezydenta Rzplitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności oraz rozporz. wykonawczego Min. Spraw Wewnętrznych i Min. Skarbu z dn. 26 marca 1928 r. k. k. o. są zakładami komunalnemi, których zadaniem jest ułatwianie gromadzenia oszczędności, i ich oprocentowania oraz uprzystępnianie ludności taniego kredytu—zyski przeto nie są i nie mogą być celem

kas, w razie zaś ich osiągnięcia—mogą być obracane na tworzenie specjalnych funduszów celem zabezpieczenia poszczególnych operacyj i na własne cele inwestycyjne lub mogą być obracane na cele użyteczności publicznej. W wypadku likwidacji kasy i pozostawienia majątku — majątek przechodzi na rzecz związku komunalnego, poręczającego, który go używa na cele użyteczności publicznej. Odchylenia od statutu normalnego k.k.o., załączonego do wspomnianego rozp. Min. Spraw Wewn. i Min. Skarbu, są wprawdzie możliwe, ale nie mogą sprzeciwiać się obowiązującym przepisom — tem samem nie mogą odbierać kasom ich istotnego charakteru, nadanego rozporz. Prez. Rzplitej. Można przeto śmiało twierdzić, że k.k.o. nie są zakładami, prowadzonemi w sposób przemysłowy—w rozumieniu motywów wspomnianych wyżej wyroków N. T. A. Należy zaznaczyć, że ustawa z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67 p. 650) zawiera inne pojęcie zakładu prowadzonego w sposób przemysłowy (...oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nieobliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy...) oraz że w opracowywanym przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej projekcie ustawy o ubezpieczeniu społecznem, która ma objąć również ubezpieczenie od wypadków przy pracy, nie jest przewidywane podobne ograniczenie obowiązku ubezpieczenia, ale jest postawiona zasada objęcia obowiązkiem ubezpieczenia wszystkich osób, pozostających w stosunku pracy we wszystkich zakładach pracy.

Stanisław Sasorski.

(D. c. n.)

Poświęcenie lokalu Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Warszawskiego.

Zorganizowana przed 1½ rokiem K. K. O. pow. Warszawskiego mieściła się początkowo w szczupłym, nieodpowiednim lokalu obok starostwa powiatowego (ul. Długa Nr. 15), z którego to lokalu przeniesiona została przed paru miesiącami do nowego pomieszczenia w śródmieściu stolicy, przy ul. Św. Krzyskiej № 13.

Poświęcenia nowej siedziby K.K.O. dokonał w dniu 27 lipca r.b. J. E. Ksiądz Biskup St. Gall, udzielając jednocześnie tej instytucji swego pasterskiego błogosławieństwa na dalszą nową zbożną pracę ku pożytkowi społeczeństwa, a krzewienie śród ogółu ducha oszczędności tudzież poszanowania pracy i jej wyników.

Po krótkich lecz głęboko przemyślanych słowach błogosławieństwa pasterskiego zabrał głos prezes Rady K.K.O. p. Roman Onyszko, witając zebranych licznie delegatów i gości, na czele z przedstawicielami Rządu, dyrektorami Banków: Komunalnego, Rolnego, Gospodarstwa Krajowego i P.K.O tudzież paru Kas Komunalnych i wielu organizacyj społeczno-kulturalnych.

Zobrazował następnie p. Prezes Onyszko te trudności, jakie pokonać musiał Zakład Komunalny o cechach instytucji lokalnej - p o w i a t o w e j, by móc—w stolicy Państwa, a przeto w środowisku wielkich interesów bankowych i instytucyj pokrewnych o charakterze pieniężno-kredytowym - wydźwignąć się na widownię życia gospodarczego, a w jego ustroju zająć niepoślednie miejsce. „Teraz, gdy Instytucja nasza—zakończył p. Prezes Onyszko — ugruntowała już swój byt a rozrost swych operacyj zadokumentowała przed społeczeństwem pokaźną ilością wkładów zł. 5.200.000 przy 3.500 wkładców — możemy już z ufnością patrzeć w dalszą przyszłość rozwojową, a krocząc na tej drodze potęgować zaufanie ogółu do działalności K.K.O. i zaufaniu temu zawodu nie sprawić".

Po przemówieniu Prezesa Rady zabrał głos — imieniem administracji K.K.O. — Naczelnik Zarządu i Dyrektor Kasy p. Bolesław Chomicz. „Odzyskaliśmy przed laty 10 wolność Ojczyzny mężnym wysiłkiem i krwią współbraci naszych, lecz niepodległość Państwa — w pojęciu jego niezależności gospodarczej — zachowana być może w pełni jedynie wówczas, gdy wyniki oręża wsparte będą o wewnętrzną tężyznę narodu, o jego ekonomiczny ustrój własny, iżbyśmy nie potrzebowali u wrogów naszych lub nawet przyjaciół zabiegać o podanie nam dłoni ku odbudowie warsztatów pracy. Zasilanie ich kapitałami obcemi zawsze będzie jarzmem, torującem nasz ustrój w łożysko cudzych interesów i zadań". — „Na tej drodze samodzielności ekonomicznej, zmierzającej ku odbudowie kapitału ojczystego, kroczą już w Polsce na pierwszem miejscu Komunalne Kasy Oszczędności. W nich się gromadzi — w formie składanych oszczędności — energja społeczna, ucieleśniona w trosce o dzień jutrzejszy, a kapitały energję tę reprezentujące, rozprowadzane są przez K.K.O. całym szeregiem arteryj na potrzeby pomocy finansowej dla drobnego rolnictwa, rzemiosł, kupiectwa i inteligencji pracującej". — „Jeżelibyśmy — zakończył swe przemówienie p. Chomicz— przy 50.000 kapitału zagranicznego zdołali już w 1-ym roku istnienia K.K.O. osiągnąć 31.000 000 zł. obrotu rocznego, a na dzień dzisiejszy—zgromadzić zgórą 5.200.000 zł. oszczędności przy zespole 3525 wkładców, w okresie nadto półtorarocznej działalności ubiegłej przyjść ludności miejscowej z pomocą finansową w kwocie przeszło 8.552.000 zł.,, to wynik ten świadczy tylko, że działalność K.K.O. ma już sobie wytknięte zdrowe łożysko pracy publicznej, a na tej drodze przyczyni się niewątpliwie w obrębie powiatu do dalszego podźwignięcia dobrobytu na jego szczebel wyższy".

Po dokonaniu uroczystości odbył się w lokalu K. K. O. bankiet, na który pozostało przeszło 100 osób z J. E. Ks. Biskupem Gallem na czele; uczestnicy zebrania spędzili kilka chwil miłych w lokalu K. K. O. wśród ożywionego gwaru biesiadnego.

A. Z.

PORADNIK.

Jedna z komunalnych kas oszczędności zapytuje, czy obowiązana jest przesyłać wykazy statystyczne izbie przemysłowo-handlowej.

Izby przemysłowo-handlowe w rozumieniu Rozporządzenia Prezydenta z dnia 15. VII. 1927 r. są stałą reprezentacją interesów gospodarczych „przemysłu i handlu“ na obszarach, na które rozciąga się ich działalność. — Pod pojęcie „przemysłu i handlu“ podpadają, jak to zaznacza powołane Rozporządzenie Prezydenta, również „przedsiębiorstwa finansowe“. Zdawałoby się przeto, że komunalne kasy oszczędności, jako instytucje prowadzące operacje bankierskie (finansowe) powinny wchodzić jako członkowie w skład izb przemysłowo-handlowych, a interesy ich powinny znaleść uwzględnienie w reprezentacji tych izb. — Jednakże, wobec tego, że czynne prawo wyborcze do izb przemysłowo-handlowych przysługuje tylko osobom opłacającym podatek przemysłowy (art. 10 p. 2 Rozp. Prez. 15. VII. 1927 r.) zaś k. k. o. są od tego podatku zwolnione z mocy samego prawa, przeto w reprezentacji izb przemysłowo-handlowych przyjmować udziału nie mogę i w ten sposób interesy ich nie znajdują uwzględnienia w izbach przemysłowo-handlowych.

Z tym faktycznym stanem rzeczy wiąże się odpowiedź na pytanie, czy k. k. o. obowiązane są udzielać informacyj izbom przemysłowo-handlowym na mocy art. 6 powołanego Rozporządzenia i czy w razie niewykonania żądań izby mogą być na nie nakładane grzywny. Otóż, naszem zdaniem, biorąc pod uwagę 1-mo, że k. k. o. w skład reprezentacji izb przemysłowo-handlowych wchodzić nie mogą, 2-go, że art. 6 powołanego Rozporządzenia Prezydenta R. P. mówi tylko o „stowarzyszeniach i korporacjach“ oraz „przedsiębiorstwach i osobach, trudniących się przemysłem i handlem“, nie wspomina zaś zakładów komunalnych, jakiemi są z mocy Rozporządzenia Prezydenta z dnia 13. IV. 1927 r. k. k. o., przeto k. k. o. nie są obowiązane udzielać informacyj izbom przemysłowo-handlowym i nie mogą być do tego zmuszone w drodze nałożenia grzywny.

O ile dane statystyczne, zbierane przez Główny Urząd Statystyczny, nie będą przez kasy nadsyłane terminowo i powszechnie, to wówczas może zajść okoliczność obarczenia kas uskutecznianiem wyciągów statystycznych dla potrzeb różnych instytucyj. Dlatego wskazanem jest, aby komunalne kasy oszczędności w interesie własnym pilnie przestrzegały terminowego przesyłania sprawozdań do Głównego Urzędu Statystycznego.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W miesiącu lipcu r. b. rewidenci Związku przeprowadzili 3 lustracje w komunalnych kasach oszczędności; ogółem w roku bieżącym dokonano 36 rewizyj oraz 5 wizytacyj komunalnych kas oszczędności.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Stopnickiego w Stopnicy oraz Komunalna Kasa Oszczędności miasta Ołyki zgłosiły w miesiącu lipcu r. b. przystąpienie do naszego Związku w charakterze członków. Od chwili tej Związek nasz zrzesza ogółem 127 komunalnych kas oszczędności.

Biuro Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności rozesłało do wszystkich zrzeszonych komunalnych kas oszczędności okólnik z dn. 24 lipca 1930 r. treści następującej:

Komunalne kasy oszczędności nawiedzają często akwizytorzy, zbierający ogłoszenia do różnych wydawnictw mało poważnych, bo wydawanych przez firmy, których wartość jest conajmniej wątpliwa. Dawanie ogłoszeń do tego rodzaju wydawnictw obciąża zbytecznie budżety kas i mały przynosi pożytek.

Dlatego też odwołujemy się do zrzeszonych kas, aby ogłoszenia umieszczały w pierwszym rzędzie w miejscowych pismach znanych i poczytnych oraz związkowych, aby teksty ogłoszeń były starannie opracowane, aby ogłoszenia możliwie zawierały skrót pierwszych słów nazwy K. K. O. w celu rozpowszechnienia go na podobieństwo znanego skrótu P. K. O.

Dawanie drobnych ogłoszeń jest często formą popierania jakiejś pożytecznej akcji społecznej, ale ze sprawozdań i nieraz spotykanych ogłoszeń widzimy, iż spore sumy idą ze środków komunalnych kas oszczędności nawet i bez tego pożytku.

W dniu 25 lipca r. b. Biuro n/Związku przesłało do prasy stołecznej i prowincjonalnej poniżej podany komunikat o stanie i wzroście wkładów oszczędnościowych w komunalnych kasach oszczędności.

Wkłady oszczędnościowe w K. K. O. (komunalnych kasach oszczędności) według danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosiły na dz. 1 lipca r. b. zł. 450.169.000.—, co w porównaniu ze stanem na dz. 1 stycznia r.b., wyrażającym się sumą zł. 358 230.000.—, stanowi poważny wzrost oszczędności o kwotę zł. 91.939.000.

W zestawieniu ze wszystkiemi innemi instytucjami finansowemi w Polsce K. K. O. wykazują największą aktywność w przyciąganiu, szczególnie drobnych, oszczędności. — Zjawisko to bardzo wymownie świadczy o coraz większem zainteresowaniu się i wzroście zaufania społeczeństwa do K. K. O. oraz świadczy, że społeczeństwo, mimo kryzysu, jaki przeżywa gospodarstwo narodowe, może i potrafi oszczędzać.

Największy przyrost procentowy wkładów oszczęd-

nościowych od początku bieżącego roku przypadł na miesiąc marzec i wynosił 5,7%, w następnych miesiącach z racji wzmożonych wydatków świątecznych, urlopowych, okresu przednówkowego w rolnictwie i wypuszczeniu na rynek 50 milj. Premjowej Pożyczki Budowlanej stosunek procentowy przyrostu spada i wynosi za miesiąc kwiecień + 2,0%, za maj + 2,4%, za czerwiec + 2,2%.

Największy procentowy przyrost wkładów oszczędnościowych przypadł w miesiącu czerwcu r. b. na województwa nowogródzkie (+11,9%) i wileńskie (+9,3%). Charakterystyczny jest dla sezonowego ruchu wkładów w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu r. b. spadek procentowy przyrostu oszczędności w okręgach uprzemysłowionych: w woj. łódzkiem, śląskiem, krakowskiem, lwowskiem.

Stan oszczędności w K. K.O., w/g województw, przedstawia się cyfrowo na dz. 1 lipca r. b. w następujący sposób:

M. st. Warszawa	39.834.000	Wołyń	985.000
Warszawa	6.576.000	Poznań	69.685.000
Łódź	1.683.000	Pomorze	28.100.000
Kielce	6.971.000	Śląsk	67.275.000
Lublin	4.682.000	Kraków	112.355.000
Białystok	2.945.000	Lwów	80.982.000
Wilno	3.188.000	Stanisławów	15.961.000
Nowogródek	779.000	Tarnopol	7.327.000
Polesie	841.000	K. K. O. ogółem	450.169.000

Zaznaczyć należy, że oprócz wkładów na książeczki oszczędnościowe K. K. O. posiadają na r-kach bieżących, czekowych i żyrowych wkładów w kwocie zł. 53.479.000.—, co w łącznej sumie daje na dz. 1 lipca r. b. zł. 503.648.000.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI.

Rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 15 lipca 1930 r. o lichwie pieniężnej.

Na podstawie §§ 2, 4, 5, 8 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 574) oraz art. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1926 r., dotyczącej przedłużenia mocy obowiązującej tego roporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 372) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przedsiębiorstwa trudniące się czynnościami bankowemi, obowiązane są sporządzać na 30 czerwca i 31 grudnia każdego roku wykazy:

a) najwyższych wymawianych i pobieranych procentów i prowizyj:

1) przy dyskoncie weksli,

2) przy rachunkach debetowych otwartego kredytu,

3) od pożyczek terminowych,

4) od pożyczek na zastaw papierów wartościowych i towarów,

5) od pożyczek na zastaw ruchomości z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów, przyczem winna być wyszczególniona wysokość wynagrodzenia, pobieranego za ubezpieczenie ruchomości, ich przechowanie i szacowanie,

6) od gwarancyj, udzielanych z tytułu eksportu,

7) od gwarancyj, udzielanych w formie indosu na weksle i innych;

b) najwyższych opłat, pobieranych jednorazowo przy czynnościach:

1) inkasa,

2) zleceń giełdowych,

3) wydawania akredytyw.

Wykazy powyższe za każde półrocze winny być przedstawiane właściwym izbom skarbowym w ciągu pierwszych pięciu dni następnego półrocza.

Za datę przedstawienia uważaną będzie również data nadania na pocztę listu poleconego z wykazem.

§ 2. Korzyści majątkowe, osiągane przy czynnościach kredytowych, wyszczególnionych w wykazach w myśl poprzedniego paragrafu, nie mogą przekraczać 11% w stosunku rocznym.

Przepis, zawarty w ustępie 1 niniejszego paragrafu nie obejmuje zwrotu kosztów porta, damna i opłat stemplowych, oraz nie obejmuje prowizji obrotowej na rachunkach otwartego kredytu i bieżących, która jednak nie może przekraczać ¼% od większej strony obrotu po potrąceniu od niej salda i pozycyj frankowanych, albo ¼% od salda początkowego danego okresu.

Przy pożyczkach na zastaw ruchomości, z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów, korzyści majątkowe nie mogą przekraczać 11% w stosunku rocznym tytułem procentów i prowizyj od udzielanych pożyczek, oraz aż do odwołania 1% miesięcznie od sumy udzielanych pożyczek, tytułem wynagrodzenia za ubezpieczenie przedmiotów zastawu, ich przechowanie i szacowanie.

§ 3. Umowy o pożyczki pieniężne, zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w których wymienione korzyści majątkowe ponad normy, przewidziane § 2 niniejszego rozporządzenia, nie zostały pobrane przed tym terminem, ulegają wykonaniu w ten sposób, że korzyści te mogą być pobrane w umówionej wysokości za czas do najbliższego terminu ich płatności. Termin ten nie może przekraczać daty 31 lipca 1930 r.

§ 4. Izby skarbowe nie później niż w dniu 10 każdego półrocza odsyłają otrzymane wykazy wraz z odpowiednim spisem do Ministerstwa Skarbu. Jednocześnie izby nadsyłają listę instytucyj bankowych, które wymienionych wykazów w terminie nie nadesłały

§ 5. Kontrola nad wykonaniem przepisów, zawartych w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 574) oraz w rozporządzeniu niniejszem przez spółdzielnie, trudniące się czynnościami bankowemi i należące do związków rewizyjnych (art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733) może być powierzona przez Ministra Skarbu związkom rewizyjnym.

§ 6. Spółdzielnie, należące do tych związków rewizyjnych, które uzyskały prawo kontroli na podstawie § 5 niniejszego rozporządzenia, czynią zadość obowiązkowi przewidzia-

nemu w § 1 tego rozporządzenia, przedstawiając wykazy w oznaczonym terminie właściwym związkom rewizyjnym.

W razie stwierdzonego przekroczenia przepisów, zawartych w §§ 1 i 2 niniejszego rozporządzenia, związek rewizyjny obowiązany jest zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową II instancji.

§ 7. Winni przekroczenia przepisu, zawartego w § 2 niniejszego rozporządzenia, ulegają karze, przewidzianej w § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 574).

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Sprawiedliwości z dnia 11 lutego 1930 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 70).

Kierownik Ministerstwa Skarbu:

(—) Ignacy Matuszewski.

Minister Sprawiedliwości:

(—) St. Car.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 lipca 1930 r. Nr. 50, poz. 424).

ORZECZNICTWO SĄDOWE.

Prawo wekslowe.

Prawo posiadacza weksla in blanco do jego wypełnienia nie rozciąga się na prawo umieszczenia na nim domicylu, gdyż domicyl nie należy do zwyczajnych form weksla (Orz. Sądu Najwyż. z dn. 21.VI 29 123/29).

Sprawy samorządowe.

W myśl art. 66 ust. 4 dekretu z dn. 4.II 1919 o samorządzie miejskim, magistrat działający w zastępstwie rozwiązanej rady miejskiej—ma prawo w granicach właściwości reprezentacyj miejskich rozstrzygać, z wyjątkiem spraw dotyczących zbywania i zamiany nieruchomości miejskich oraz zaciągania pożyczek, każdą sprawę, którą ze względu na okoliczności faktyczne uzna za sprawę bieżącą (Orzecz. Najwyż. Tryb. Administr. z dn. 4.X 1929 L. Rej. 2740/27).

KRONIKA KRAJOWA.

Kredyty zaliczkowe i zastawowe dla rolnictwa.

Dnia 24 lipca r. b. odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa pod przewodnictwem p. ministra dr. Janty-Połczyńskiego konferencja z przedstawicielami banków państwowych oraz poważniejszych banków prywatnych. Tematem konferencji była sprawa rozprowadzenia w okresie pożniwnym kredytów zastawowych, zabezpieczonych zbożem. Po wskazaniu przez p. ministra, że kredyt zastawowy stanowi w myśl programu rolnego jeden z ważniejszych czynników wstrzymania nadmiernej podaży zboża po żniwach, a tem samem walki ze zniżką cen zboża, znaczna większość zebranych stwierdziła, że za rozprowadzenie kredytu winny banki pobierać nie wyżej 2%, a na pokrycie efektywnych kosztów dodatkowo nie więcej jak $\frac{1}{2}$%. Zebrani wskazali nadto na konieczność wyjaśnienia władzom sądowym, że rygory karne, przewidziane w ustawie o rejestrze zastawowym winny być w interesie życia gospodarczego ściśle stosowane. Akcja rozprowadzenia kredytów zastawowych oraz zaliczkowych rozpoczęta będzie niezwłocznie po żniwach.

Mobilizacja kredytów na cele rolnicze.

Ostatniemi czasy odbyła się w Ministerstwie Skarbu konferencja z udziałem pp. Ministra Skarbu, Ministra Rolnictwa i Dyrektora Departamentu Ekonomicznego Min. Skarbu w sprawie zmobilizowania kredytów na cele rolnicze. Kredyty te zostałyby rozdzielone w jesieni w okresie robót polnych. Podczas konferencji, pozostającej w związku z uchwaleniem przez Radę Ministrów zorganizowania nowej akcji kredytowej dla rolnictwa, zastanawiano się nad sprawą kredytu zastawowego i potanieniem kredytu rolniczego.

Weksle ciągnione (trasowane).

Bank Polski zwraca uwagę, w związku z otwierającemi się możliwościami redyskonta weksli, dyskontowanych u niego, na rynkach pieniężnych zagranicznych, że zagranicą prawie wyłącznie używany jest typ weksla ciągnionego, trasowanego (lettre de change), podczas gdy weksel własny (billet à l'ordre) jest mało używany, zaś w stosunkach międzynarodowych nieużywany.

W związku z tem Bank Polski prosi, aby umożliwić mu możność redyskonta materjału wekslowego polskiego zagranicą, a w związku z tem, aby dążyć w praktyce kredytowej wewnętrznej do zastosowania w jak najszerszej mierze formy weksla ciągnionego, a co zatem idzie ograniczenia wystawiania weksli własnych, mających bardziej ograniczoną zdolność obiegową.

Ma to nietylko znaczenie dla samej możności redyskonta, ale, co więcej, dla ułatwienia międzynarodowych obrotów kredytowych.

Unieważnione akcje Banku Polskiego.

Ostatnio unieważniono następujące akcje Banku Polskiego:

1 akcja № 41205 na nazw. Franciszek Petrz

1 „ „ 327547 „ „ Związek Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.

Protesty weksli w maju.

W miesiącu maju dał się zauważyć dalszy wzrost protestowanych weksli. I tak: zaprotestowano weksli sztuk 514.161 na zł. 124.484.000.— przy przeciętnej sumie weksla zł. 242 wobec 491.930 sztuk weksli na zł. 122.782.000.— przy przeciętnej sumie weksla 250 zł. w miesiącu kwietniu.

Na poszczególne miejscowości przypada:

Miejscowość:	Liczba weksli protest.	Suma (w zł.)	Przeciętna suma weksla
M. st. Warszawa	100.229	28.034.000.—	280
Żyrardów	636	92.000.—	145
Łódź	44.398	12.310.009.—	277
Pabjanice	1.673	295.000.—	176
Tomaszów Mazowiecki	1.957	362.000.—	185
Zgierz	671	148.000.—	220
Kielce	5.681	1.010.000.—	178
Będzin	6.040	915.000.—	152
Częstochowa	6 097	1.127.000.—	185
Dąbrowa Górnicza	1.769	289.000.—	163
Sosnowiec	6.768	1.434.000.—	212
Zawiercie	2.537	373.000.—	147
Lublin	11.344	2.527.000.—	223
Białystok	6.192	865.000.—	140
Wilno	9.953	2.069.000.—	208
Nowogródek	962	309.000.—	321
Brześć n/Bugiem	3.999	684.000.—	171
Łuck	3.812	873.000.—	229
Poznań	10.927	5.551.000.—	508
Bydgoszcz	4.465	1.707.000.—	382
Toruń	2.009	1.059.000.—	527
Katowice	4.680	1.871.000.—	400
Królewska Huta	2.894	975.000.—	337
Mysłowice	488	110.000.—	225
Bielsko	1.485	671.000.—	452
Cieszyn	327	122.000.—	373
Kraków	10.119	3.939.000.—	389
Biała	699	207.000.—	297
Lwów	12.420	3.936.000.—	317
Stanisławów	3.513	857.000.—	244
Tarnopol	2,081	549,000.—	264

Zmniejszenie się protestów weksli w Banku Polskim w m-cu czerwcu r.b.

W czerwcu r.b. odsetek zaprotestowanych weksli przez Bank Polski w stosunku do całego inkasa wynosił tylko 5.35%. Jest to dość duże zmniejszenie się odsetka zaprotestowanych weksli, gdyż odsetek ten wynosił w m-cu styczniu r.b.—6.12%, w lutym—5.92%, w marcu—5.99%, w kwietniu 5.80%, w maju 6.07%.

Według podziału na działy gospodarcze z ogólnej sumy protestowanych weksli przypada na:

dział włókienniczy	—	2.01%
„ rolniczy	—	0.65%
„ metalowy	—	0.32%
„ skórzany	—	0.18%
„ drzewny	—	0.17%
na pozostałe	—	2.02%

Z powyższego widać, że największy odsetek przypadł na dział włókienniczy.

Zmniejszenie się protestów tłumaczyć należy staranną selekcją materjału wekslowego przez firmy, przyjmujące weksle oraz ogólną poprawą płatności w kraju.

Kalendarzyk kieszonkowy na rok 1931 dla instytucyj oszczędnościowych.

Samorządowy Instytut Wydawniczy otrzymał dotychczas od instytucyj oszczędnościowych zamówień na 83000 sztuk kalendarzyków kieszonkowych na rok 1931. Pomysł prowadzenia propagandy oszczędnościowej za pomocą kalendarzyków zyskał sobie, jak widać z licznych zamówień, znaczną popularność wśród działaczy oszczędnościowych.

Aby uniknąć zwłoki w otrzymywaniu kalendarzyków kieszonkowych, Samorządowy Instytut Wydawniczy zwraca się tą drogą do komunalnych kas oszczędności o możliwie wcześniejsze zgłaszanie zapotrzebowań.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Oszczędność w Belgji.*)

Belgijska Kasa Główna Oszczędności (La Caise Générale d'Epargne et de Retraite) utworzona została na podstawie ustawy z dn. 16 marca 1865 r. Jako instytucja finansowa łącząca w sobie centralną instytucję oszczędnościową i centralę ubezpieczeń socjalnych czerpie swe fundusze belgijska K.G.O. z wkładów oszczędnościowych z jednej strony oraz ze stałych opłat ubezpieczeniowych z drugiej strony.

W roku 1929 w dniu 31 grudnia „La Caisse Générale d'Epargne et de Retraite" rozporządzała kapitałami o wysokości 7 miljardów 678 miljonów franków belgijskich.

Ruch oszczędnościowy w Kasie przedstawiał się w roku 1929 następująco:

Złożono oszczędności	—	2.269	miljonów franków
Podjęto „	—	1.190	„ „
Pozostał przyrost		1.079**)	„ „

Jeśli do tej sumy doliczyć odsetki dopisane na r-kach oszczędnościowych w sumie około 202 miljonów franków ogólny przyrost oszczędności w roku 1929 wyniesie 1 miljard 281 miljonów franków.

Ilość książeczek oszczędnościowych wynosiła 4.760.028 wobec 4.581.788 z roku poprzedniego, zwiększyła się więc liczba oszczędzających o 178.240.

Ruch oszczędnościowy w Belgji, który idzie w bardzo żywem tempie, pozwolił już w roku 1929 osiągnąć 2/5 stanu wkładów przedwojennych.

Oprocentowanie wkładów oszczędnościowych wynosiło w roku 1929 od 4% do 4.4% w stosunku rocznym (nie dotyczy to wkładów wyższych od 20.000 franków i niższych od 20 franków, z których pierwsze są oprocentowane niżej, drugie nie są zupełnie oprocentowane. Wysokie, jak na belgijskie stosunki finansowe, oprocentowanie wkładów ma na celu jaknajdalej idące popieranie oszczędności.

Wobec potanienia pieniądza na rynku wszechświatowym i Belgijska Kasa Główna Oszczędności zmuszona była zniżyć stopę procentową od wkładów nieprzekraczających 20.000 franków z 4% na 3.6% oraz od wkładów przewyższających 20.000 franków z 3% na 2.7%.

*) Opracowano na podstawie: „Compte rendu des operations et de la situation de la Caisse Générale d'Epargue et de Retraite, année 1929".

**) 1 frank belgijski = 1.23 złot.

W dziedzinie propagandy oszczędności zanotować wypada udział w „dniu oszczędności" organizowanym od pięciu lat. Szczególną wagę przypisuje Belgja do udziału w akcji propagandy oszczędności szkolnictwa niższego. W dniu tym rozdawane są książeczki oszczędnościowe między uczniów pierwszego kursu nauki początkowej. W roku 1929 w dniu oszczędności wzięło udział 5.982 szkół niższych, rozdano książeczek oszczędnościowych z drobnemi wkładami 98.088.—

Dzięki ofiarnej i umiejętnej współpracy personelu nauczycielskiego oszczędność szkolna w Belgji dała w przeciągu trzech ostatnich lat wyniki znakomite. O ile w roku 1927 w ruchu oszczędnościowym brało udział 56.5% dzieci, przyczem dokonano 1.055.755 operacyj na 31.373.351 franków, w roku 1928 procentowość wzrosła do 61%, zanotowano 1.203.115 operacyj oszczędnościowych na łączną sumę 44.262.186 franków.

W roku 1929 widać dalszy wzrost, 64% dzieci bierze udział w rachunku oszczędnościowym, wydane zostaje 108.047 książeczek oszczędnościowych, ilość operacyj dobiega do 1.310.442, suma wkładów osiąga cyfrę 59.443.826 franków.

Przyrost wkładów oszczędnościowych w Belgji odbywa się dość szybko i widocznie.

Na dzień 31 grudnia wynosi:

1925 r.	—	2.552.000.000.—	franków
1926 r.	—	2.735.000.000.—	„
1927 r.	—	3.492.000.000.—	„
1928 r.	—	4.170.000.000.—	„
30.VI-1929 r.	—	4.657.000.000.—	„
31. X „	—	4.913.000.000.—	„
31.XII „	—	5.432.000.000.—	„ *)

W ciągu bieżącego roku przyrost formuje się w mniej więcej podobny sposób.

Za poszczególne miesiące suma wkładów przedstawia się następująco:

31 stycznia 1930 r.	—	5.679.000.000.—	franków
28 lutego „	—	5.845.000.000.—	„
31 marca „	—	5.990.000.000.—	„
30 kwietnia „	—	6.136.000.000.—	„ *)

Suma wkładów przekroczyła sześć miljardów franków czyli sumę 7.5 miljarda złotych.

Sumy wkładów ubezpieczeniowych, przymusowych i dobrowolnych wyniosły na dzień 31 grudnia 1929 r. kwotę 1.541 miljonów franków. W porównaniu z rokiem 1928 wzrosły o 356 miljonów.

Lokowanie wkładów, wpłaconych do kasy, odbywa się w drodze umieszczania ich w papierach procentowych, wydawania pożyczek pod zastaw hipoteki i lokat socjalnych. Są to wszystko lokaty o dłuższym terminie.

Kapitały lokowane w efektach płynnych, dyskonto weksli krajowych i zagranicznych, oraz w pożyczkach dla rybaków i żeglarzy, wynoszą dość pokaźną sumę 1.420.922.737.13 franków. Z lokat o dłuższym terminie w ogólnej sumie 5.904.498.075.50 franków wydzielić należy pożyczki pod zastaw hipoteki, jako biorące w tej wielkiej sumie względnie małą rolę. Jeśli bowiem porównamy sumę franków 417.917.665,08 z ogólną sumą lokat procentowość tego kredytu jest niewielka.

Na lokaty krótkoterminowe składają się: dyskonto krajowe — 819.353.701.44, dyskonto efektów zagranicznych — 390.812.395.69 i pożyczki morskie — 210.756.640.—

Wśród kredytów udzielanych przez Kasę Główną Oszczędności na pierwszy plan wysuwają się pożyczki udzielane stowarzyszeniom i związkom komunalnym, kredyty rolne, rozprowadzane przez kooperatywy rolne, oraz kredyty na kupno, względnie budowę domów robotniczych i domów dla ludności, nie będącej w możności budować, względnie nabywać jednorazowo mieszkań. W dniu 31 grudnia 1929 r. kredyty na cele budowlane dosięgły 1.092.300.500 franków, co umożliwiło budowę, względnie nabycie 158.000 domów mieszkalnych.

Z powyższych cyfr jasnem wydaje się, że zrujnowany wojną kraj, jakim była Belgja, dzięki sprężystości i organizacji, dzięki wielkiej zdolności kapitalizacji, odbudowuje się szybko i osiąga dobrobyt, zaś oszczędnością mnoży zasoby pieniężne, które stawiają go w poczet pierwszych potęg finansowych świata. Oszczędność, należycie kultywowana i ujęta w ramy celowego użycia gromadzonych kapitałów, pozwala na wzrost zasobności i niezależności gospodarczej. *Es.*

*) Dane cyfrowe na podstawie „Bulletin Mensuel de Statistique — Société des Nations-Genéve."

STATYSTYKA.

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 30 czerwca 1930 r., według danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tysiące złotych. — Dane tymczasowe. 1930

Rodzaje kas / Województwa	Liczba kas w dn. 30.VI.1930	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych: Wszelkie wkłady z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych — Stan w dniu 30.IV	31.V	30.VI	Zmiany procentowe stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim 30.IV	31.V	30.VI	Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych — Stan w dniu 31.V	30.VI	Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu 31.V	30.VI
P. K. O.	**1**	**209 515**	**217 449**	**220 952**	+ 4,1	+ 3,8	+ 1,6	—	—	**173 775**	**181 123**
Inne Kasy niekomun. a)	**2**	**44 812**	**46 368**	**47 227**	+ 2,4	+ 3,5	+ 1,9	—	—	**62**	**64**
Kom. Kasy Oszczędn. ogółem	**361**	**430 325**	**440 507**	**450 169**	+ 2,0	+ 2,4	+ 2,2	**38 607**	**41 257**	**52 827**	**53 479**
w tem: powiatowe	**231**	**132 063**	**136 250**	**138 091**	+ 2,5	+ 3,2	+ 1,4	**13 301**	**13 861**	**17 365**	**16 416**
miejskie	**130**	**298 262**	**304 257**	**312 078**	+ 3,1	+ 2,0	+ 2,6	**25 308**	**27 396**	**35 462**	**37 063**
M. st. Warszawa	1	37 659	38 706	39 834	+ 5.0	+ 2,8	+ 2,9	—	—	12 170	14 347
Warszawa	27	5 978	6 467	6 576	+ 8,1	+ 7,7	+ 1,7	1 759	1 829	1 162	1 267
Łódź	15	1 637	1 694	1 683	+ 2,5	+ 3,5	— 1,6	450	450	402	368
Kielce	17	6 217	6 845	6 971	+ 5,6	+10,1	+ 1,8	537	618	1 690	1 148
Lublin	19	4 034	4 355	4 682	+ 9,6	+ 8,0	+ 7,5	1 265	1 338	556	574
Białystok	13	2 765	2 920	2 945	+ 7,0	+ 5,6	+ 0,9	885	837	621	583
Wilno	8	2 575	2 918	3 188	+16,3	+ 3,3	+ 9,3	45	45	873	747
Nowogródek	7	671	696	779	+11,3	+ 3,7	+11,9	126	129	159	170
Polesie	10	743	803	841	+ 9,1	+ 8,1	+ 4,7	261	261	551	583
Wołyń	11	937	915	985	— 5.0	— 2,3	+ 7,7	159	381	985	928
Poznań	84	66 940	68 335	69 685	+ 3,8	+ 2,1	+ 2,0	12 194	11 889	8 318	8 274
Pomorze	37	27 457	27 763	28 100	+ 0,6	+ 1,1	+ 1,2	2 334	2 532	5 084	4 536
Śląsk	18	63 906	65 809	67 275	+ 5,9	+ 3,0	+ 2,2	11 014	12 352	7 073	6 247
Kraków	26	108 187	109 530	112 355	+ 1,2	+ 1,2	+ 2,6	1 986	2 015	3 713	3 811
Lwów	32	78 422	80 088	80 982	+ 1,0	+ 2,1	+ 1,1	3 643	4 158	8 822	9 175
Stanisławów	19	15 142	15 475	15 961	+ 2,3	+ 2,2	+ 3,1	940	1 158	111	127
Tarnopol	17	7 055	7 188	7 327	+ 0,6	+ 1,9	+ 1,9	1 009	1 265	587	594

a) „Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie" i „Ukraińska Szczadnycia" w Przemyślu.

Uwaga. Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w kwietniu dla 11 kas, w maju dla 26 kas, w czerwcu dla 52 kas.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 30 lipca r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.87½—8.91½

Papiery %% w zł. zł.:

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	93.—
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. poż. Konwer. 1924 r.	55.50
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	—
5% Poż. Premjowa 5.II-1926 r. (5 dol)	
10% Pożyczka kolejowa	
7% poż. stabilizacyjna	88.—
Akcje Banku Polskiego	162.75—163.—

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu) —	4.61½
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.) —	1.70
Ruble srebrne (drobny bilon)	0.70

Gram czystego złota — 5.9244.

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

Od 21—17 b. m. notowano ceny zbóż na giełdach zbożowych krajowych (ceny za 100 kg.)

	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies
Kraków	40.70	19.31	—	24.—
Warszawa	47.12	20.56	—	23.50
Poznań	40.91	19.81	—	22.33
Lwów	43.62	19.70	—	19.62

Druk Jana Górnickiego — Warszawa, Nowy Świat 57. Tel. 152-16.